شەكاراداعى شاعىن قالاشىقتاعى ورەندەر مۇز دوپ كومانداسى

مەن كورىكتى شينجياڭدامن

☐ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتنڭ ٴتلشسى رن جياڭ

تاعى ٴبراز ۋاقتتان كەيىن جوۋ شياۋفلڭ ٴار كۇنى اۋا رايىنان الدىن الا مالىمەتكە نازار اۋداراتىن بولادى ـــ اۋا تەمپەراتۋراسى كۇن سايىن تومەندەپ، سۋ قۇيىپ، مۇز قاتىراتىن تەمپەراتۋراعا بارعان سايىن جاقىندادى. مۇز الاڭى جاسالىپ بولعانىنان كەيىن بيىل قىسقى مۇز دوپ جاتتىعۋىن باستاۋعا بولادى.

جوۋ شياۋفلڭ كوكتوعاي اۋدانىدىق كاسىپتىك سىرتقى دەنە تاربيە مەكتەبى مۇز دوپ كومانداسىنىڭ جاتتىقتىرۋشىسى. كوكتوعاي اۋدانى التاي تاۋىنىڭ ەتەگىنە ورنالاسقان، قىسى قاقاعان ايازدى، 1 ـ ايداعى ورتاشا اۋا تەمپەراتۋراسى نولدەن تومەن 37 سەلتسي گرادۋس، تاريحتاعى ەڭ تومەن اۋا تەمپەراتۋراسى نولدەن تومەن 51.5 سەلتسي گرادۋسقا تۇسكەن، جۇڭگودا «سۋىق ۇيەك» دەگەن اتى بار. بۇل ارادا جاستار ـ ورەندەر مۇز دوپ كومانداسىنىڭ السى ـ جۋىقتا اتى ايگىلى. ٴىس جۇزىندە مۇز دوپ سپورتىنىڭ كوكتوعايعا ىرگە تەپكەنىنە 10 جىل بولعان جوق، وسى مەزگىلدە شەكاراداعى شاعىن قالاشىقتا قىزۋ سۇيىسپەنشىلىك پەن تاباندىلىقتىڭ حيكاياسى ۇزبەي ەگىلمەلەنىپ كەلەدى.

جۇڭگونى ەندەي ٴوتىپ، مۇز دوپ سپورتى شىعىس سولتۇستىكتەن باتىس تەرىستىككە جەتتى

قىسى ۇزاق كوكتوعاي اۋدانىندا قار ـ مۇز بايلىعى مول، قار ـ مۇز سپورتىنىڭ بۋقارالىق نەگىزى مىعىم. جوۋ شياۋفلڭ كوكتوعاي اۋدانىندا دۇنيەگە كەلگەن، كىشكەنتايىنان قار ـ مۇزعا اۋەس. ول باستاۋىش مەكتەپ وقىپ جۇرگەن كەزىندە مەكتەپتىڭ دەنە تاربيە جاتتىعۋ كومانداسىنا تاڭدالىپ، كونكيمەن جىلدام سىرعاناۋدى ۇيرەنەدى. كەيىن كونكيمەن جىلدام سىرعاناۋ ونىڭ كاسىبىنە اينالدى. 2003 ـ جىلى ول شينجياڭ ٴوندىرىس ـ قۇرىلىس بيڭتۋانى باسەكەلىك دەنە تاربيە سپورتى مەكتەبىنە كىرىپ، كونكيمەن جىلدام سىرعاناۋدى ۇيرەنىپ، كونكيمەن جىلدام سىرعاناۋ سپورتشىسى بولدى. سپورتتان بوساعانىنان كەيىن ول جاتتىقتىرۋشىلىقپەن شۇعىلداندى. 2009 ـ جىلى جوۋ شياۋفلڭ تۋعان اۋلى كوكتوعاي اۋدانىنا قايتىپ، وسى اۋداننىڭ كاسىپتىك سىرتقى دەنە تاربيە مەكتەبىنىڭ كونكيمەن جىلدام سىرعاناۋ جاتتىقتىرۋشىسى بولدى.

2013 ـ جىلدىڭ سوڭىندا جوۋ شياۋفلڭ حيلۇڭجياڭ ولكەسىنىڭ چيچيحار قالاسىنا بارىپ، قىسقى سپورت تۇرلەرىن باسقارۋ ورتالىعىندا ٴبىر اي مۇز دوپ جاتتىعۋىن جاساۋ مىندەتىن تاپسىرىپ الادى. سول كەزدە حيلۇڭجياڭنان شينجياڭعا باعىتتالى كومەكتەسۋگە كەلگەن كادرلار كوكتوعاي اۋدانىنداعى بالالاردىڭ قار ـ مۇز سپورتىنا قاتتى قىزىعاتىندىعىن، كوپتەگەن بالالاردىڭ وسى جاعىندا ەرەكشە تالانتتى ەكەندىگىن بايقاپ، مۇز دوپ سپورتىن كوكتوعاي اۋدانىنا ەنگىزۋدى ۇسىنادى، جوۋ شياۋفلڭ ۇگىت جۇرگىزۋ مىندەتىن ارقالايدى. جۇڭگونىڭ مۇز دوپ سپورتىندا ەڭ جوعارى دەڭگەيدە تۇراتىن چيچيحار قالاسىندا جوۋ شياۋفلڭ مۇز دوپتى بىلمەۋدەن تۇسىنۋگە، ۇعۋدان قىزىعۋعا دەيىنگى بارىستى باستان كەشىرەدى، «مۇز دوپ باسەكەسى قيان ـ كەسكى بولادى، جىلدامدىق، شەبەرلىك، سايكەستىلىك سياقتىلارعا اناعۇرلىم جوعارى تالاپ قويىلادى، تارتىمدىلىعى جوعارى، جاستار مەن ورەندەر اراسىندا ورىستەتۋگە باپ كەلەدى»، ـ دەيدى ول.

ارمان كۇرەس ارقىلى جۇزەگە اسادى. جوۋ شياۋفلڭ قايتىپ كەلە سالىسىمەن تۇڭعىش مەكتەپ مۇز دوپ كومانداسىن قۇرۋدىڭ دايىندىق جۇمىسىنا كىرىسەدى، الايدا، سەڭ بۇزۋ وڭاي شارۋا ەمەس. «مۇز دوپتىڭ نە ەكەنىن كوپ ادام بىلمەيدى، كەيبىر اتا ـ انالار، ٴتىپتى، مۇز دوپ سايىسى وتە قيان ـ كەسكى بولادى، بالالار الىڭدا وڭاي توبەلەسىپ قالادى دەپ ويلايدى». 11 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى جوۋ شياۋفلڭ سول جىلداردا ٴبىرىنشى رەت وقۋشى قابىلداعاندا بىرنەشە وقۋشىنىڭ عانا جاسقانا كەلىپ تىزىمدەلگەن كورىنىستى ەسكە العاندا قاتتى تولقىدى.

قاتىستى تاراۋلاردىڭ بار كۇشپەن قولداۋ كورسەتۋىندە، جوۋ شياۋفلڭ مەن قىزمەتتەستەرىنىڭ تىنباي قۇلشىنىس جاساۋىمەن 2014 ـ جىلى 1 ـ ايدا كوكتوعاي اۋدانىنداعى تۇڭعىش مەكتەپ مۇز دوپ كومانداسى قۇرىلادى. كوماندا مۇشەلەرى 2000نان استام ورتا، باستاۋىش مەكتەپ وقۋشىسىنىڭ اراسىنان تاڭدالعان، بۇل سونداي ـ اق التاي ايماعىنداعى تۇڭعىش مۇز دوپ كومانداسى سانالادى.

10 جىلدىق تاباندىلىق، شاعىن قالاشىقتاعى مۇز دوپ كومانداسىنىڭ قىزۋ سۇيىسپەنشىلىگى

كەيبىرەۋلەر وسى سان ماشاقاتپەن قۇرالعان مۇز دوپ كومانداسىن «بيىك، الاسا، ارىق، سەمىز ارالاس قۇراما» دەپ سۋرەتتەيدى. شىنىمەن دە وسىلاي ـــ 50 نەشە بالانىڭ ەڭ كىشكەنەسى 8 جاستا، ەڭ ۇلكەنى 16 جاستا، مۇز دوپ سپورتىنا دەگەن قىزىعۋشىلىقتان باسقا، ولارداعى ورتاقتىق ـــ مۇز دوپتىڭ بەيتانىستىعى. بۇل بالالاردىڭ دەنە ساپاسى جاقسى، قار ـ مۇز سپورتىنا قىزىعادى، الايدا كوپتەگەن ادام مۇز دوپ دەگەننىڭ نە ەكەنىن دە بىلمەيدى.

جاتتىعۋ ەڭ نەگىزگى مۇزدا سىرعاناۋ ارەكەتىنەن باستالادى. جوۋ شياۋفلڭ ٴبىر ـ بىرىدەن ۇيرەتتى، بالالار بىرتە ـ بىرتە ۇيرەندى، العاش وقىتۋدى، جاتتىعۋدى باستاعاندا جوۋ شياۋفلڭ چيچيحارداعى ٴبىر ايلىق ۇيرەنۋدىڭ ٴالى دە جەتكىلىكسىز ەكەندىگىن بايقاپ، ٴوزىنىڭ مۇز دوپ سپورتى نەگىزدىك بىلىمىنە ۇشتاستىرىپ، ٴتۇرلى مۇز دوپ جاتتىعۋىن، جارىس بەينەجازباسىن قايتا ـ قايتا زەرتتەپ، تولعانىپ، ۇيرەنە ٴجۇرىپ تۇسىنەدى، ەندى ٴبىر جاعىنان ۇيرەتەدى. جوۋ شياۋفلڭ مەن بالالاردىڭ جۇرەگىندە سۇيىسپەنشىلىك ورىن الا جايىلدى.

ٴىستى باستاۋ قاشاندا قيىن. جوۋ شياۋفلڭ مەن قىزمەتتەستەرى بىرگە سۋ قۇيىپ، مۇز قاتىرىپ مۇز الاڭىن دايىندادى، الايدا توسقى تاقتاي، قورعانىس جابدىقتارى، دوپ تاياعى جوق، اۋەلى، مۇز دوپ ويىنىن ارناۋلى كونكي دە جوق، تەك الدىمەن جىلدام سىرعاناۋ كونكيىمەن مۇزدا سىرعاناپ كورۋدەن باسقا شارا جوق. مۇز دوپ كومانداسى «ۋاڭ جيالياڭ مۇز دوپ ٴۇمىت ينجەنەرياسىنا» ٴوتىنىش ەتكەن 1 ـ توپتاعى كاسىپتىك كوماندا كەيىمە مەن قورعانىش جابدىقتارى كەلگەندە بالالاردىڭ ٴماز ـ مايرام بولىپ قۋانعانى جوۋ شياۋفلڭنىڭ ەسىنەن كەتپەيدى. بارلىعى ەرەكشەلەرگە ارنالعان جابدىق بولعاندىقتان بالالارعا ٴدال كەلمەدى، سونداداولار ايعايلاپ قۋاندى، كەيبىر بالالار، اۋەلى، قورعانىش جابدىقتارىن كيىپ مۇزدا قاساقانا جىعىلىپ، دەنەسىنىڭ اۋىراتىن ـ اۋىرمايتىنىن سىناپ كوردى.

مۇز دوپ كومانداسىنىڭ قاقپاسى ەجەلدەن مۇز دوپ سپورتىنا قىزىعاتىن بالالارعا ايقارا اشىق. مۇز دوپ كومانداسىنىڭ جاتتىعۋ ايتىنىڭ سوڭىندا جانە قىسقى، جازعى دەمالىس كەزىندە جۇرىلەدى، جوۋ شياۋفلڭنىڭ جايشىلىقتاعى ماڭىزدى قىزمەتتەرىنىڭ ٴبىرى ـــ مەكتەپتەرگە بارىپ ساباق سويلەپ، مۇز دوپ سپورتى ٴبىلىمىن جالپىلاستىرىپ، بالالاردىڭ قىزىعۋشىلىعىن وياتۋ. بالالار جاتتىعۋعا اقىسىز قاتىناسىپ، مۇز دوپ كومانداسىنا مۇشە بولا الادى. وسى جىلداردا قار ـ مۇز كومانداسىنىڭ جاتتىعۋىنا 700 ـــ 800دەي بالا قاتىناستى.

قازىر مۇز دوپ كومانداسى جاتتىعۋىنىڭ شارت ـ جاعدايى بارعان سايىن جاقساردى. جۋىق جىلداردان بەرى كوكتوعاي اۋدانى ۇسىنىلمىدى مولايتىپ، كاسىپتىك توسقى تاقتايى بار ٴوزى سىرتقى مۇز الاڭىن جاتقىزىپ، جاستار مەن ورەندەردىڭ مۇز دوپ قورعانىش جابدىقتارىن اكەلدى. حيلۇڭجياڭ ولكەسىنىڭ زور كۇشپەن كومەكتەسۋىندە، كوپتەگەن كاسىپتىك مۇز دوپ جاتتىقتىرۋشىسى ىلگەرىندى ـ كەيىندى مۇز دوپ كومانداسىنا كەلىپ جاتتىقتىرۋشى بولدى، مۇز دوپ كومانداسى مۇشەلەرىنىڭ باسەكەلىك دەڭگەيى جوعارىلاپ، كوز اياسى بارعان سايىن كەڭەيدى.

ارمان ٴۇشىن كۇرەس جۇرگىزىپ، سۇيىسپەنشىلىك ٴبىز ـ بايىسىنداعى مازداۋدا

جوۋ شياۋفلڭ بىلاي دەدى: «مەيلى جاپالى، الدە ٴساتتى كەزدەر بولسىن، ۇنەمى كوماندا مۇشەلەرىنە ٴسوز جوق، ارمانىنان جازباي، ارماندى جۇزەگە اسىرۋعا قۇلشىنۋ كەرەك دەپ ايتىپ وتىرامىن».

مۇز دوپ سپورتى بۇرىن شينجياڭدا جالپىلاسپاعاندىقتان، كوكتوعاي اۋدانىنىڭ مەكتەپ مۇز دوپ كومانداسى 8 جىل بويى رەسمي جارىسقا قاتىناسىپ كورمەدى، «جاتتىعۋ جاساۋمەن كەلەمىز، قاشان شىنايى جارىسقا قاتىناساتىنىمىزدى بىلمەيمىز، ٴبىزدى جەڭىتىن ارىپتەس بولسا ەكەن دەپ ويلاپ تا قالامىز»، ـ دەدى جوۋ شياۋفلڭ. مۇز دوپ سپورتىنىڭ شينجياڭدا بىرتىندەپ تارالۋىنا، جالپىلاسۋىنا ىلەسە، التاي ايماعىنداعى اۋدان، قالالاردا مەكتەپ مۇز دوپ كومانداسى ىلگەرىندى ـ كەيىندى قۇرىلىپ، جوۋ شياۋفلڭ مەن مۇز دوپ كومانداسى ەندىگارى «جالعىزسىراماستىن» بولدى. بەيجيڭ قىسقى وليمپيادا سپورت جارىسى كەزىندە التاي ايماعىنداعى جاستار مەن ورەندەردىڭ مۇز دوپ جارىسى قايتادان باستالىپ، كوكتوعاي اۋدانىنىڭ مۇز دوپ كومانداسى جارىستاردا ىركەس ـ تىركەس جەڭىسكە جەتىپ، باستاۋىش مەكتەپ گرۋپپاسى، ورتالاۋ مەكتەپ گرۋپپاسى بويىنشا ەكى رەت اعا جۇلدەگەرلىكتى جەڭىپ الادى. 2022 ـ جىلدىڭ سوڭىندا اۆتونوميالى رايون تۇڭعىش كەزەكتى قىسقى سپورت جارىسىن وتكىزگەندە، كوكتوعاي اۋدانىنىڭ مۇز دوپ كومانداسى تاعى دا ساپاسقا ٴتۇسىپ، ەكى تۇردەن جۇلدەگەرلىكتى ەنشىلەدى. سونىمەن مۇز دوپ كومانداسىنىڭ اتاعى بارعان سايىن اسپاندادى.

10 جىلعا جۋىق ۋاقىت ٴوتتى، مۇز دوپ كومانداسىندا ۇلكەن وزگەرىس تۋىلدى. مۇز دوپ كومانداسىنىڭ باستىعى تاڭجارىق تۇرسىنبەك 1 ـ توپتاعى اترەت مۇشەسى ٴارى باستان ـ اقىر مۇز دوپ كومانداسىنان قول ۇزبەگەن بىرنەشە بالانىڭ ٴبىرى. سول جىلدارداعى «قارشاداي بالا» قازىر جوۋ شياۋفلڭنان دا بيىك، كەلەر جىلى ورتا مەكتەپ ٴبىتىرۋ ەمتيحانىنا قاتىناسادى، بۇل ونىڭ مۇز دوپ كومانداسىنان كەتەتىندىگىن اڭعارتادى. العاشىندا مۇز دوپ كومانداسىنىڭ جاتتىعۋىنا قاتىناسۋ ٴۇشىن، ول اۋدان قالاشىعىنداعى تۋىسىنىڭ ۇيىندە جاتادى. ٴار جىلى وسىلاردى اۋىزعا العاندا، جوۋ شياۋفلڭدى ماقتانىش سەزىمى كەرنەپ بىلاي دەيدى: «مەيلى ول كەيىن مۇز دوپ كومانداسىندا بولسىن ـ بولماسىن، مۇز دوپ كومانداسىندا بولعان كەزىندەگى كەشىرمەلەرى ونىڭ ومىرىندەگى ەڭ باعالى رۋحاني بايلىق سانالادى».

تاڭداۋلى سپورتشىلاردى جوعارىعا جولداۋ نەگىزگى ساتىداعى ٴاربىر جاتتىقتىرۋشىنىڭ ەڭ ۇلكەن ارمانى، ٴبىراق جوۋ شياۋفلڭ جونىنەن العاندا، بۇل ەرەكشە قيىن ـــ مۇز دوپ سپورتى دامىعان ولكە، رايون، قالالارمەن سالىستىرعاندا، شينجياڭنىڭ مۇز دوپ سپورتى ٴالى دە باستالۋ كەزەڭىندە تۇر، ولكە، رايون دارەجەلى مۇز دوپ كومانداسى ٴالى قۇرىلعان جوق، بالالاردىڭ ٴبارى تاڭجارىق سياقتى ەرەكشە قىزۋ ٴسۇيىپ، تاباندىلىقپەن جالعاستىرعانىمەن، ورتا مەكتەپ بىتىرگەننەن كەيىن مۇز دوپ كومانداسىنا قوش ايتادى. جوۋ شياۋفلڭ بۇعان ايرىقشا اتتەگەن ـ اي ايتقانىمەن، ىنتاسى باسەڭگەن ەمەس، «ولار جاقسى كورىپ، قىزىعۋشىلىق، اۋەس رەتىندە قاراسا بولدى، مەن سوعان دا رازىمىن».

قازىر دەنە تاربيە مەكتەبىمەن اقىلداسىپ، ٴوز مەكتەبىندە مۇز دوپ كومانداسىن قۇرماقشى بولىپ وتىرعان مەكتەپتەر دە بار، كوكتوعاي اۋدانىنىڭ مۇز دوپ سپورتىنىڭ بۇقارالىق نەگىزى ونان ارى نىعايا تۇسەدى؛ ەگەر ٴساتتى بولىپ جاتسا، بيىل تاعى كوكتوعاي اۋدانىنىڭ جاستار ـ ورەندەر قىزدار مۇز دوپ كومانداسى قۇرىلادى، قازىر ۇنەمى كەلىپ جاتتىعۋ جاساپ جاتقان 10 نەشە قىز بار، جوۋ شياۋفلڭنىڭ قىزى دا وسىلاردىڭ اراسىندا. كوپ وتپەي كوكتوعاي اۋدانى قار ـ مۇز قۇرساپ، بايتاق دالا اق كورپە جامىلعاندا مۇز دوپ الاڭىندا جاتتىقتىرۋشىنىڭ جەتەكشىلىك ەتكەن داۋسى، بالالاردىڭ ايعايى، جىلدام سىرعاناعان كونكيدىڭ مۇزبەن ۇيكەلگەن دىبىسى ەستىلەتىن بولادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەركىن تۇنياز ارناۋ سوزىندە اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى اتىنان شينجياڭ دۇڭفىڭ اۆتوموبيل ساۋدا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ قۇرىلعانىنا، جۇڭگو ـ ەۋروپا (ورتا ازيا) «تيانشان» اتتى كەزەكشى پويەزىنىڭ قاتىناعانىنا قىزۋ قۇتتىقتادى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم مەن ۇكىمەت ورتالىق كاسىپورىندارىمەن سالاباستىكتى تەرەڭدەتۋدى باستان ـ اياق كورنەكتى ورىنعا قويىپ، «8 ٴىرى كاسىپ سالاسى شوعىرى» قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، جوعارى ساپالى داۋمۋدى كۇش سالا ىلگەرىلەتتى. وسى رەت شينجياڭ دۇڭفىڭ اۆتوموبيل ساۋدا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ قۇرىلۋى ورتالىق پەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ سەلبەستىگىندەگى جاڭالىق اشۋ جەتىستىگى ٴارى شينجياڭنىڭ ٴىرى زات ايىنالىمى، ٴىرى ساۋدا، ٴىرى وتكەل قۇرۋدى جەدەلدەتۋدەگى ماڭىزدى شاراسى، بۇل شينجياڭنىڭ، ورتا ازيانىڭ يمپورت ـ ەكسپورت اۆتوموبيل ساۋداسىنىڭ داۋمۋىن جەبەۋگە، بۇكىل شينجياڭداعى ونەركاسىپ كاسىپورىندارىنىڭ تاسىمال جۇيەسىنىڭ جاسىل زات ايىنالىمى تاسىلىنە بۇرىلىس جاساۋىن ىلگەرىلەتۋگە ٴتيىمدى. جۇڭگو ـ ەۋروپا (ورتا ازيا) «تيانشان» اتتى كەزەكشى پويەزىنىڭ قاتىناۋى «ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول» بىرگە قۇراتىن ەلدەرمەن ساۋدا بارىس ـ كەلىسىن ونان ارى جىلدامداتىپ، كاسىپورىنداردىڭ «سىرتقا شىعارۋىنا»، «سىرتتان ەنگىزۋىنە» اناعۇرلىم كەڭ ٴورىس اشىپ، شينجياڭنىڭ ەل ٴىشى جانە حالىقارا سىندى قوس ايىنالىمدى تۇتاستىراتىن قۇرىلىقتىق پورت تورابى جۇيەسىن تولعاۋىنا دەم بەرىپ، شينجياڭنىڭ اشىق ەكونوميكالىق داۋمۋىنىڭ قابىلەتىن، دارەجەسىن جوعارىلاتادى.

ەركىن تۇنياز مىنالاردى ٴبىلدىردى: ٴبىز شينجياڭ دۇڭچي ساۋدا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ قۇرىلۋىن باستاما، جۇڭگو ـ ەۋروپا (ورتا ازيا) «تيانشان» اتتى كەزەكشى پويەزىنىڭ قاتىناۋىن ورايى ەتىپ، ورتالىق پەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ سەلبەستىگىن اناعۇرلىم تەرەڭدەتىپ، ورتالىق كاسىپورىندارىنىڭ شينجياڭدا داۋمۋىنا، زورايۋىنا بار كۇشپەن قىزمەت وتەيمىز جانە ونى قامتاماسىز ەتەمىز؛ ەشكە، سىرتقا ەسىك اشۋ سەرپىنىن ونان ارى ارتتىرىپ، «ەكى بازاردان»، «ەكى بايلىقتان» ۇزدىكسىز ۇيداعداي پايدالانىپ، شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى داۋمۋ كەڭىستىگىن ۇزدىكسىز كەڭەيتىپ، داۋمۋدىڭ قوزعاۋشى كۇشىن، ومىرشەڭدىك كۇشىن ۇزدىكسىز قاۋلاتامىز.

ياڭ چيڭ مىنالاردى ٴبىلدىردى: شينجياڭ ساۋدا ـ زات ايىنالىمى توبى كەن ونىمدەرى، ەنەرگيا، كومىر، مۇناي حيميا ونەركاسىبى سياقتى كوپ تۇتىنىلاتىن زات تاسىمالى جانە ساۋدا سياقتى جاقتاردا كورنەكتى كاسىپ سالاسى باسىمدىعىنا يە. شينجياڭ دۇڭفىڭ اۆتوموبيل ساۋدا شەكتى سەرىكتەستىگى قۇرىلعانىنان كەيىن، ورتا ازيا جانە رەسەي سياقتى ەلدەر مەن وڭىرلەردىڭ اۆتوموبيل بازارىن ونان ارى كەڭەيتىپ، اۆتوموبيل ساۋداسىن كۇشەيتىپ، ساپالاندىرىپ، زورايتىپ، شينجياڭنىڭ اۆتوموبيل كاسىپ سالاسىنىڭ جوعارى ساپالى داۋمۋىن ىلگەرىلەتەدى؛ تۇتىنۋشىلاردى كاسىپتىك زات ايىنالىمى تاسىمالىن شەشۋ جوباسىمەن اناعۇرلىم قامداپ، شينجياڭنىڭ زەردەلى زات ايىنالىمىنىڭ ورنالاسۋىن كەمەلدەندىرۋدى ىلگەرىلەتىپ، زات ايىنالىمى كاسىبىنىڭ داۋمۋىن جەبەيدى.

چىن ۇيجۇن، قادەن كابەن، ۋاڭ گاڭ قاتارلىلار قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ٴبىر ۋاقىتتا پايدالانۋعا بەرۋ پرينسيپىنە تابانداي بولىپ، «تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ ـــ باعالى بايلىق» ۇستانىمىن جوبالاۋدىڭ، قۇرۋدىڭ، جۇمىس جۇرگىزۋدىڭ تۇتاس بارىسىنا ٴسىڭىردى.

تۇمسىق ـ كۇنيۋي تاس جولى ياركەن وزەنىنەن ەندەي وتكەندە، قۇرىلىس جۇرگىزۋشى جاق جول تاعانىن سالۋدى ازايتۋدى تاڭداپ، تۇراقتى ورمانىنان ەندەي وتەتىن 2.88 كيلومەترلىك ياركەن وزەنى ەرەكشە ۇلكەن كوپىرىن سالدى. جاسالۋ قۇنى ارتقانىمەن، توڭىرەكتەگى ەكولوگيالىق ورتانى ٴبۇلدىرۋ مولشەرى تومەندەدى. قۇمدى بوگەۋ جاعىندا، تاس جولدىڭ تاعانى قاي جەرگە دەيىن جاتقىزىلسا، قۇرىلىس جۇرگىزۋشى جاق بورانىنان ساقتانىپ، قۇمدى بوگەيتىن، سۋ ساقتايتىن ٴشوپ شاقپاقتى قۇم بوگەتىن سول جەرگە دەيىن جاتقىزادى.

جەلى بويىنداعى ٴالسىز ەكولوگيالىق ورتانى ەكىنشى رەت لاستاماۋ ٴۇشىن، جۇمىسشىلار قۇرىلىس اياقتاعانان كەيىن تۇرمىستىق قوقىر ـ قوقىستار مەن قۇرىلىس جاراقسىز زاتتارىن سانالى تۇردە جيناپ الىپ، قوقىر ـ قوقىستاردى قۇرىلىس الاڭىندا قالدىرمادى.

تۇمسىق ـ كۇنيۋي تاس جولى بۇگۇر اۋدانىنان نيە اۋدانىنا، ارال قالاسىنان حوتان قالاسىنا، لوپنۇر اۋدانىنان چەرشەن اۋدانىنا دەيىنگى 3 قۇمدى ٴشول تاس جولىنان كەيىنگى تاكلاماكان ٴشولىن كەسىپ وتەتىن 4 ـ تاس جول بولىپ، تاكلاماكان ٴشولىنىڭ باتىس جاعىنداعى قولايلى جولدى اشىپ، ەكى جەردىڭ اراسىنداعى كولىك قاتىناۋ ارالىعىن بۇرىنعى 600 كيلومەتر اينالاسىنان 276 كيلومەترگە قىسقارتىپ، قاتىناۋ ۋاقىتىن شامامەن 3 ساعات ازايتىپ، قاشقار ايماعى، حوتان ايماعى، سونداي ـ اق بيڭتۋان 3 ـ شى تۇمسىق قالاسى، 14 ـ شى كۇنيۋي قالاسى اراسىنداعى بايلانىستى بارىنشا كۇشەيتەدى، بۇل بيڭتۋان مەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ توعىسپالى داۋمۋىن جەبەۋدە، ٴوڭىردىڭ قاتىناس ـ تاسىمال شارت ـ جاعدايىن جاقسارتۋدا، ساياحات كاسىبىنىڭ داۋمۋىن ىلگەرىلەتۋدە كەلەلى ماڭگە يە.

(باسى 1 ـ بەتتە)

جاڭا تەحنيكالىق كاسىپ سالالارىن اشۋ رايونى مۇناي، مۇناي حيميا كاسىپ سالاسى باقشاسىنا ورنالاسقان، 1500 مۋ جەردى يەلەيدى.

وسى رەت وندىرىسكە قوسىلعانى 1 ـ مەرزىمدىك نىسان، جىلىنا 600 مىڭ تونا پولي ەستەرلى ەتيلەن گليكول وندىرەدى. «پولي ەستەرلى ەتيلەن گليكولدىڭ تومەنگى بۋىنىندا 3 باعىت بار، ٴبىرىنشىسى، قىسقا تالشىق شيكىزاتى ەتىپ پايدالانۋ، ەكىنشىسى، ۇزىن تالشىق شيكىزاتى ەتىپ پايدالانۋ، ٴۇشىنشىسى، قۇمىرا جاپىراقشاسىنىڭ شيكىزاتى ەتىپ پايدالانۋ». شينجياڭ جۇڭكۇن جاڭا ماتەريال شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس ديرەكتورى جىلڭ ۋي بىلاي دەپ ٴتۇسىندىردى: مۇنى قىسقا تالشىق شيكىزاتى ەتىپ پايدالانۋ ارقىلى كوللودييمەن بىرگە ارالاس توقىما قالىپتاستىرۋعا بولادى؛ ۇزىن تالشىق شيكىزاتى ەتىپ پايدالانۋ ارقىلى تىكەلەي تەرىلەن ٴوندىرىپ، سودان كەيىن كەزدەمە توقۋعا بولادى؛ قۇمىرا جاپىراقشاسىنىڭ شيكىزاتى ەتىپ پايدالانۋ ارقىلى پلاستيكالىق قۇمىرا ٴوندىرۋگە بولادى.

«بۇكىل ەل بويىنشا تابيعي گازدان ەتيلەن گليكول وندىرەتىن ەڭ ۇلكەن ولشەمدىك ينجەنەريا رەتىندە، بۇل نىسان تابيعي گازدى ٴداستۇرلى جانار زاتتان ٴوندىرىس شيكىزاتىنا وزگەرتەدى». كورلا قالالىق سايايسي كەڭەس پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، شاڭكۋ جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق كاسىپ رايونى پارتيا قىزمەتى كوميتەتىنىڭ شۋجيى شيان جى مىنالاردى ٴبىلدىردى: جۇڭكۇن جاڭا ماتەريال جىلىنا 600×2 مىڭ تونا تابيعي گازدان ەتيلەن گليكول ٴوندىرۋ نىسانىنىڭ كەلەلى ماڭىزى حيميا ونەركاسىبى مەن توقىماشىلىق كاسىپ سالاسىنىڭ اراسىنداعى بۋىندى اشىپ، «جانار زاتتىڭ شيكىزاتقا، شيكىزاتتىڭ ماتەريالعا اينالۋى» سىندى تولىقتىرىلعان بۇرىلىستى جۇزەگە اسىرىپ، تىزبەكتى ٴونىمدى تولىقتاپ، كۇشەيتىپ، ۇزارتىپ، كاسىپ سالالارىنىڭ بايلانىسىپ داۋمۋ كۇيىن قالىپتاستىرۋ.